

Jaarstukken 2016

Jaarverslag en jaarrekening 2016

Colofon

De Rekenkamer Oost-Nederland is een onafhankelijk orgaan dat onderzoek doet naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur van de provincies Gelderland en Overijssel.

De bestuursleden van de Rekenkamer zijn: de heer drs. M.M.S. Mekel (voorzitter), mevrouw B. Vlieger-Ruitenbergh MBA en de heer ir. T.J.A. Gies. De secretaris-directeur is mevrouw drs. S.W. Mathijssen RO.

Rekenkamer Oost-Nederland
Achter de Muren Zandpoort 6
7411 GE Deventer
Telefoon: 0570 – 66 58 00
info@rekenkameroost.nl
www.rekenkameroost.nl
Twitter: @RekenkamerOost

Jaarstukken 2016

Jaarverslag en jaarrekening 2016

Deventer, maart 2017

Voorwoord

In 2016 hebben we meerdere onderzoeken gepubliceerd die zijn uitgevoerd in Gelderland en Overijssel. Dit biedt de mogelijkheid tot vergelijken. Vergelijkingen die het inzicht vergroten omdat voor dezelfde onderwerpen verschillende keuzes worden gemaakt, zoals we zagen bij de revolverende fondsen en cultureel ondernemerschap. Vergelijkingen waardoor de ene provincie kan leren van de andere zoals we zagen bij groot onderhoud wegen. Naast gepubliceerde onderzoeken zijn we in 2016 ook met onderzoeken gestart die begin 2017 worden gepubliceerd.

Eén van de eerdere onderzoeken stond in 2016 opnieuw in de belangstelling omdat onze collega rekenkamers een vergelijkbaar onderzoek hebben gepubliceerd. Het gaat om het opdrachtgeverschap van de provincie aan omgevingsdiensten voor het toezicht, vergunningverlening en handhaving op majeure risicobedrijven. Ook wel de BRZO-bedrijven genoemd. Dit bood de mogelijkheid om een nog veel bredere vergelijking met andere provincies te maken. PS zijn hierover in een brief geïnformeerd en de Inspectie Leefomgeving en Transport heeft op basis van de onderzoeken de minister geïnformeerd. Dit onderwerp was voor vele Statenleden nieuw waardoor we als Rekenkamer wel durven te stellen dat we agendasettend zijn geweest. Tot slot zijn we met dit onderzoek genomineerd voor de Goudvink. Een prijs die wordt uitgereikt aan het beste rekenkamerrapport.

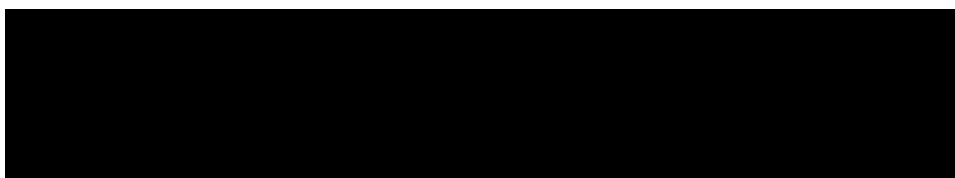
Het BRZO onderzoek is een mooie illustratie van doorwerking van ouder onderzoek. Een thema waar wij veel waarde aan hechten omdat het niet ophoudt nadat een onderzoek is gepubliceerd en behandeld door PS. Het inzetten van verbeteringen kost immers tijd. Dat is ook de reden dat we sinds 2014 met een standaard aanbeveling werken, namelijk het verzoek aan GS om een jaar na dato inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen. Dit biedt PS de mogelijkheid om zicht te houden op de opvolging en helpt bij het invullen van haar controlerende rol. We zien echter dat de opvolging van deze standaard aanbeveling nog niet echt van de grond is gekomen. Het monitoren daarvan is nog een aandachtspunt.

Naast het reguliere onderzoek hebben we in 2016 ook andere activiteiten ondernomen om PS te ondersteunen in haar controlerende en kaderstellende rol. Zo hebben we verkenning natuur gepubliceerd en PS Overijssel inzicht geboden in de

Duisenbergmethode. Op deze manier ondersteunen we PS ook door complexe onderwerpen inzichtelijk te maken en handreikingen te geven voor de controlerende rol bij begrotingen en jaarrekeningen. Het voorwoord is niet de plek om een volledige opsomming te geven van hetgeen we in 2016 gedaan hebben dat kunt u allemaal terug lezen in het jaarverslag. Het is wel de plek om te laten zien dat we als Rekenkamer naast *gewoon goed onderzoek* meer doen om PS te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende rol.

Tot slot hebben we in 2016 afscheid genomen van de heer Hoekstra (onderzoeker). Wij danken hem voor zijn inzet en wensen hem veel succes bij de provincie Gelderland. Zijn kennis blijft op deze manier behouden voor de provincie Gelderland. Omgekeerd hebben wij met de komst van de heer Willigenburg van de provincie Overijssel ook weer waardevolle onderzoeker terug gekregen.

Namens het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland,

Michael Mekel
Voorzitter

Suzan Mathijssen
Secretaris-directeur

Deventer, maart 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
-----------------	---

DEEL 1: Jaarverslag 2016.....	7
--------------------------------------	----------

1 Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
1.2 Indeling jaarstukken.....	8
2.1 Onderzoek.....	9
2.1.1 Onderzoeken Gelderland.....	9
2.1.2 Onderzoeken Overijssel.....	13
2.2 Doorwerking onderzoeken.....	16
2.3 Overige activiteiten.....	19
3.1 Weerstandsvermogen.....	22
3.2 Financiering.....	22
3.3 Bedrijfsvoering	23

DEEL 2: Jaarrekening 2016	27
--	-----------

1 Baten en lasten	28
1.1 Baten en lasten	28
1.2 Wet normering topinkomens.....	30
2 Balans.....	31
3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	32

DEEL 3: Overig	35
-----------------------------	-----------

1 Overige gegevens	36
1.1 Controle verklaring accountant	36
1.2 Voorstel voor resultaatbestemming	38

DEEL 1

Jaarverslag 2016

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Provinciale Staten van Overijssel en Gelderland hebben in 2005 de Rekenkamer Oost-Nederland ingesteld. De provincies hebben daarvoor een gemeenschappelijke regeling met elkaar gesloten die begin 2016 is geactualiseerd.

De missie van de Rekenkamer

Het versterken van het bestuurlijk functioneren van de provincies Gelderland en Overijssel en de daarmee verbonden organen is onze missie. Dit willen wij bereiken door - met onderzoek - een bijdrage te leveren aan:

- de controlerende en kaderstellende verantwoordelijkheden van Provinciale Staten;
- het lerend vermogen van de provincies;
- de publieke verantwoording (vertrouwen en transparantie).

Vanuit dit perspectief richt de Rekenkamer zich zowel op doelmatigheid (efficiency), doeltreffendheid (effectiviteit), als rechtmatigheid¹ van het bestuurlijk presteren en functioneren van de provincies. We richten ons niet alleen op ex post onderzoek aan het eind van het beleidsproces, maar op al die momenten in het beleidsproces, waar onderzoek effectief kan zijn.

1.2 Indeling jaarstukken

De Jaarstukken zijn ingedeeld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en bestaan uit een Jaarverslag en een Jaarrekening. Het Jaarverslag bevat de verantwoording over onderzoek/activiteiten en de paragrafen met de beheersmatige aspecten. In de jaarrekening worden de baten/lasten, balans en de grondslagen toegelicht.

¹ Controle van de Jaarrekening van de provincies is uitdrukkelijk geen taak van de Rekenkamer maar van de accountant.

2 Onderzoek en activiteiten

In dit hoofdstuk gaan we allereerst in op onze kernactiviteit: het doen van onderzoek. Vervolgens wordt inzicht gegeven in de doorwerking van onderzoeken die in eerdere jaren zijn gepubliceerd en de overige activiteiten die van belang zijn voor een goede invulling van de rekenkamerfunctie.

2.1 Onderzoek

2.1.1 Onderzoeken Gelderland

9

Jaarstukken 2016

 Feb. 2016 Groot onderhoud wegen en kunstwerken Gelderland 	
Hoofdconclusie 	In ons rapport komen we tot de volgende hoofdconclusie: Door het ontbreken van door PS vastgestelde inhoudelijke kaders hebben PS weinig invloed op de kwaliteit van groot onderhoud en kunnen daar nauwelijks op sturen. Afgezien van de financiële kaders hebben PS de borging van het groot onderhoud aan GS overgelaten. GS en PS hebben zicht op te verwachten ontwikkelingen en de naar verwachting stijgende kosten voor het groot onderhoud in de toekomst. De dekking daarvoor is echter nog niet geregeld. Dit is een cruciaal aspect in de voorbereiding op het groot onderhoud van de toekomst.
PS-besluit	Er zijn 6 aanbevelingen overgenomen, waarvan 3 geamendeerd (amendement, besluit).
Capaciteit	1.085 onderzoeken voor Gelderland en Overijssel waarvan 241 uur in 2016.
Inzet externe expertise	Geen kosten voor externe inzet in 2016. In 2015 is € 17.500 besteed aan externe deskundigheid.
Tevredenheid Staten	Gemiddeld rapportcijfer: 7,4.
Overig	In oktober hebben we deelgenomen aan een bijeenkomst van assetmanagement professionals van verschillende provincies.

Hoofdconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie:

De provincie Gelderland heeft vanaf 2013 actief ingezet op het stimuleren van cultureel ondernemerschap in de cultuur- en erfgoedsector. De impact van de provinciale instrumenten op het cultureel ondernemerschap is met name in de cultuursector beperkt. Dat heeft de volgende oorzaken:

- het Gelders beleid is te optimistisch over de mogelijkheden in de sector om meer eigen inkomsten te genereren;
- er is beperkt draagvlak bij de sector voor de gekozen aanpak en
- verschillende instrumenten zijn minder effectief dan verwacht of vragen om een nadere uitwerking.

PS-besluit

Alle 6 de aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#)).

Capaciteit

1.964 onderzoeken voor Gelderland en Overijssel waarvan 1.425 in 2016.

Inzet externe expertise

Een deel van de uitvoering is gedaan door externe deskundigen: kosten in 2016 € 900 en in 2015 € 24.000.

Tevredenheid Staten

Gemiddeld rapportcijfer: 8,0.

Overig

We hebben cultureel ondernemerschap als rekenkamer zelf ook gestimuleerd door een cartoon van het onderzoek te laten ontwikkelen.

Hoofdconclusie en 'spelregels'

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie:

Het programma Stad en Regio is democratisch legitiem; Provinciale Staten hebben kaders gesteld en hebben kunnen controleren. PS hebben dit echter gedaan vanuit de traditionele sturingsfilosofie (met focus op doelen en middelen). Bij programma's die in samenwerking met andere overheden en derden tot stand komen (netwerksturing) past dit niet. Het gevolg is een overmaat aan verantwoordingsactiviteiten en daarmee frustratie en ondanks al deze informatie het gevoel bij PS dat zij weinig grip hebben op het programma Stad en Regio. De lessen hebben dan ook betrekking op de wijze van sturing en controle binnen netwerksturing en zijn daarmee relevant voor alle programma's die in samenwerking met anderen worden opgepakt:

1. Maak een expliciete keuze om een maatschappelijk vraagstuk al dan niet via netwerksturing aan te pakken en accepteer de consequenties voor de rol van PS en GS
2. Bepaal het 'speelveld': maak de eigen ambitie van de provincie voor de start van het samenwerkingsproces duidelijk
3. Bepaal de 'spelregels': wie doen er mee, wat zijn de go/no go-momenten in het proces, wat zijn voor u belangrijke aspecten in het proces, hoe gaat u deze bewaken, hoe en wanneer wilt u geïnformeerd worden over de resultaten in relatie tot de door u geformuleerde ambities

PS-besluit

Alle 3 de lessen zijn overgenomen.

Capaciteit

991 onderzoeksuren.

Inzet externe expertise

Er is gewerkt met een expertgroep van deskundigen.

De kosten voor externe deskundigheid waren in totaal € 2.808.

Tevredenheid Staten

Gemiddeld rapportcijfer: 7,4

Overig

Op 16 oktober organiseerde de rekenkamer samen met GS een bijeenkomst waar de lessen uit het onderzoek naar Stad en Regio werden toegepast op de gebiedsopgaven. De bijeenkomst werd goed bezocht en aanwezigen waren enthousiast.

Er hebben artikelen over het onderzoek gestaan in TPC (tijdschrift voor public governance audit en control) en Binnenlands Bestuur.

Hoofdconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie:

De afwegingen bij de inzet en vormgeving van de revolerende fondsen voor economie en energie zijn over het algemeen zorgvuldig gemaakt. Er zijn bij de oprichting duidelijke kaders door PS vastgesteld die door GS consequent zijn vertaald in afspraken met de fondsbeheerder. De bijdrage van de fondsen aan de economische doelen is minder duidelijk geworden. GS en PS hebben weinig zicht op de maatschappelijke resultaten van het Innovatie- en Energiefonds Gelderland (IEG) en de MKB-Kredietfaciliteit Gelderland (MKG), omdat de fondsbeheerder op het niveau van Topfonds Gelderland rapporteert. De inhoudelijke kaders zijn echter op het niveau van de dochterfondsen gesteld. De verantwoording over de inzet van provinciaal geld in het MKG en IEG vindt niet plaats in de jaarstukken van de provincie. PS kunnen hierdoor haar controlerende taak onvoldoende uitoefenen.

PS-besluit

Nog geen besluit genomen.

Capaciteit

1.358 onderzoeksuren voor Gelderland en Overijssel in 2016.

Inzet externe expertise

Er is gewerkt met een expertgroep van deskundigen. De financiële analyse van de jaarstukken is door één van de experts uitgevoerd: kosten € 1.440. Daarnaast zijn er animaties en infographics gemaakt voor beide provincies: kosten € 8.916.

Tevredenheid Staten

Enquête moet nog gehouden worden.

Overig

Er zijn een [animatie](#) en een [infographic](#) gemaakt:

Tot slot zijn we in 2016 begonnen met de follow-up onderzoek financieel toezicht in Gelderland en Overijssel. Dit onderzoek wordt grotendeels extern uitgevoerd. De kosten bedragen in 2016 € 30.600 en vanuit de rekenkamer zijn er 51 onderzoeksuren aan besteed. Het onderzoek wordt naar verwachting in april 2017 gepubliceerd.

2.1.2 Onderzoeken Overijssel

Groot onderhoud wegen en kunstwerken Overijssel

Hoofdconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie: PS hebben beleidsinhoudelijke en financiële kaders vastgesteld voor het beheer en onderhoud van de provinciale infrastructuur en daarmee invulling gegeven aan hun kaderstellende taak. De verbeter(en)de informatievoorziening draagt er aan bij dat PS hun controlerende rol kunnen invullen. De informatie over de kwaliteit van wegen en kunstwerken is een aandachtspunt. Verbetering van deze informatie zorgt voor een sterkere borging van de kwaliteit.

GS hebben de te verwachten ontwikkelingen in beeld, PS zijn hier deels over geïnformeerd en worden in de nabije toekomst nader hierover geïnformeerd. PS en GS hebben zicht op de naar verwachting stijgende kosten voor beheer, onderhoud en vervanging in de toekomst. De dekking daarvoor is nog niet geregeld. Dit is een cruciaal aspect in de voorbereiding op de toekomst.

Alle 3 de aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#)).

PS-besluit

Capaciteit

Inzet externe expertise

Tevredenheid Staten

Overig

1.085 onderzoeksuren voor Gelderland en Overijssel waarvan 241 uur in 2016.

Geen kosten voor externe inzet in 2016. In 2015 is € 17.500 besteed aan externe deskundigheid.

Gemiddeld rapportcijfer: 8,0.

In oktober hebben we deelgenomen aan een bijeenkomst van assetmanagement professionals van verschillende provincies.

13

Jaarstukken 2016

Cultureel ondernemerschap Overijssel

Hoofdconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie:

De ontwikkeling van het cultureel ondernemerschap laat in de praktijk een overwegend positief beeld zien: instellingen zijn er actief mee bezig, de eigen inkomsten worden vergroot en de eigen inkomstennorm gehaald. We zien dat de provincie cultureel ondernemerschap heeft verweven in haar beleid en instrumentarium.

De bijdrage van het provinciale beleid aan de ontwikkeling van cultureel ondernemerschap is echter moeilijker vast te stellen, omdat de provincie nauwelijks concreet heeft gemaakt wat zij beoogt met cultureel ondernemerschap.

PS-besluit

Capaciteit

Inzet externe expertise

Tevredenheid Staten

Alle 4 de aanbevelingen zijn overgenomen ([besluit](#)).

1.964 onderzoeksuren voor Gelderland en Overijssel waarvan 425 in 2016.

Geen kosten voor externe inzet in 2016.

Gemiddeld rapportcijfer: 8,0.

Goederenvervoer over water Overijssel

Hoofconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende conclusie:

De inspanningen van de provincie hebben (nog) niet geleid tot een stijging van het goederenvervoer over water, terwijl dit wel het doel was. Het is echter de vraag of er al resultaten zichtbaar kunnen zijn, gezien de recente oplevering van de opwaardering van het kanaal en het gegeven dat het programma Goederenvervoer over water nog niet is afgerond. Bij de onderbouwing van de plannen voor de opwaardering van het kanaal Almelo - De Haandrik tot 700 ton zijn kanttekeningen te plaatsen.

Het stimuleren van goederenvervoer over water vraagt om een lange termijn focus in beleid en praktijk. Deze focus is een aandachtspunt vanwege:

1. het ontbreken van een maatschappelijke doelstelling voor goederenvervoer over water in de herijkte omgevingsvisie en
2. de naar verwachting minder zichtbare plek van goederenvervoer over water door de inbedding in een breder logistiek kader.

PS-besluit

Nog geen besluit genomen.

Capaciteit

1.089 onderzoeksuren in 2016.

Inzet externe expertise

De kosten voor externe inzet in 2016 waren: € 750.

Tevredenheid Staten

Enquête moet nog gehouden worden.

XL Businesspark, de lessen

Lessen

Op verzoek van PS Overijssel deed de rekenkamer onderzoek naar het XL Businesspark Twente. Voor ons [onderzoek](#) maakten we een vergelijking met andere bedrijventerreinen, keken we naar de sturing door PS op het RBT en formuleerden aanvullend op de verbeteringen die recent al zijn uitgevoerd elf lessen. Een belangrijke constatering uit het onderzoek is dat recent wél de urgentie werd gevoeld om knelpunten aan te pakken en het XL Park te herijken, waar dit eerder blijkbaar niet of onvoldoende werd gevoeld. Met de geformuleerde lessen willen we bijdragen aan het vasthouden van dit gevoel van urgentie.

PS-besluit

Nog geen besluit genomen.

Capaciteit

194 onderzoeksuren in 2016.

Inzet externe expertise

De kosten voor externe inzet in 2016 waren: € 16.600.

Tevredenheid Staten

Enquête moet nog gehouden worden.

Hoofdconclusie

In ons [rapport](#) komen we tot de volgende hoofdconclusie: De afwegingen over de inzet en de vormgeving van de revolverende fondsen voor energie en innovatie zijn over het algemeen zorgvuldig gemaakt. We constateren echter dat de structuur en werkwijze van de fondsen verschilt terwijl daar qua inhoud geen redenen voor lijken te zijn. Dit komt de inzichtelijkheid niet ten goede. De kaders van PS zijn over het algemeen duidelijk en zijn consistent uitgewerkt in fondsdocumentatie. Alleen bepaalde doelen kunnen scherper.

In de praktijk blijkt de fondsenstructuur nog niet optimaal te werken. Een evaluatie naar deze fondsenstructuur is recent gestart. GS ontvangen informatie over de fondsen waardoor zij toe kunnen zien op de resultaten. Zij sturen een deel van deze informatie door aan PS. Een link tussen de geboekte resultaten en de provinciale doelen wordt beperkt gelegd. GS verantwoorden zich in de jaarstukken niet over de geboekte resultaten van de fondsen. Beide punten maakt het voor PS moeilijk om haar controlerende taak goed in te vullen.

PS-besluit

Nog geen besluit genomen.

Capaciteit

1.358 onderzoeksuren voor Gelderland en Overijssel in 2016.

Inzet externe expertise

Er is gewerkt met een expertgroep van deskundigen. De financiële analyse van de jaarstukken is door één van de experts uitgevoerd: kosten € 1.440. Daarnaast zijn er animaties en infographics gemaakt voor beide provincies: kosten € 8.916.

Tevredenheid Staten

Enquête moet nog gehouden worden.

Overig

Er zijn een [animatie](#) en een [infographic](#) gemaakt:

Tot slot zijn we in 2016 begonnen met de follow-up onderzoek financieel toezicht in Gelderland en Overijssel. Dit onderzoek wordt grotendeels extern uitgevoerd. De kosten bedragen in 2016 € 30.600 en vanuit de rekenkamer zijn er 51 onderzoeksuren aan besteed. Het onderzoek wordt naar verwachting in april 2017 gepubliceerd.

2.2 Doorwerking onderzoeken

In deze paragraaf gaan we in op de doorwerking van ons onderzoek. Doorwerking heeft ermee te maken in hoeverre rekenkameronderzoek het verschil maakt of effect heeft. De doorwerking van rekenkameronderzoek wordt vaak pas na een jaar of enkele jaren duidelijk. Het is voor ons niet mogelijk om de doorwerking van al onze onderzoeken tot in detail te blijven volgen. Sinds twee jaar nemen we standaard de aanbeveling op aan PS om GS te verzoeken een jaar na de behandeling van het rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen. In tabel 1 en 2 zijn de rapporten uit 2015 genoemd waarin deze standaardaanbeveling is opgenomen waarbij is aangegeven of GS inderdaad met de terugkoppeling zijn gekomen.

Tabel 1: Terugkoppeling GS Gelderland 2016 over implementatie aanbevelingen

Jaar besluit	Onderzoek	Aanbevelingen overgenomen	Terugkoppeling GS implementatie
2015	Opdrachtgeverschap BRZO-Omgevingsdienst 	<u>PS-besluit</u> 11 november 2015: <ul style="list-style-type: none"> alle 6 de aanbevelingen overgenomen. 	1 november 2016: brief GS (PS2016-710).
	Follow-up bedrijventerreinen 	PS-besluit 7 oktober 2015: <ul style="list-style-type: none"> 2 aanbevelingen overgenomen, 2 aanbevelingen geamendeerd. 	Globaal / beperkt.
	Social return 	PS-besluit 8 juli 2015: <ul style="list-style-type: none"> alle 6 de aanbevelingen overgenomen. 	Ontbreekt.
	Energietransitie 	<u>PS-besluit</u> 28 jan. 2015: <ul style="list-style-type: none"> 3 aanbevelingen overgenomen, 2 aanbevelingen gewijzigd. 	29 juni 2016: Energiebeleid (PS2016-383)

Uit de tabellen 1 en 2 komt naar voren dat voor een paar onderzoeken een concrete en duidelijk terugkoppeling ontbreekt. Navraag leert ons dat de terugkoppeling soms in zeer globale termen heeft plaatsgevonden, nog gepland staat of men een terugkoppeling niet nodig acht omdat er al zo gewerkt zou worden bij de publicatie van het onderzoek. Het ontbreken van een terugkoppeling betekent niet per definitie dat er niets met het besluit van PS om de aanbevelingen over te nemen is gebeurd. Duidelijk is wel dat door PS genomen besluiten naar aanleiding van rekenkameronderzoek niet in alle gevallen volledig zijn opgevolgd. GS van de provincie Gelderland hebben eind vorig jaar besloten om in het kader van 217a-te gaan kijken naar de opvolging c.q. borging van rekenkameronderzoeken.

Tabel 2: Terugkoppeling GS Overijssel 2016 over implementatie aanbevelingen

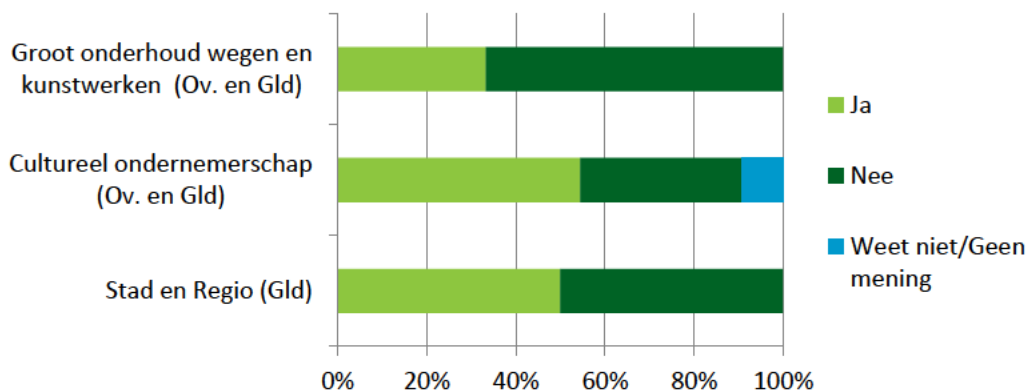
Jaar besluit	Onderzoek	Aanbevelingen overgenomen	Terugkoppeling GS implementatie
2015	Opdrachtgeverschap BRZO-Omgevingsdienst 	<u>PS-besluit</u> 9 december 2015: <ul style="list-style-type: none"> • alle 7 de aanbevelingen overgenomen. 	<ul style="list-style-type: none"> • 17 november 2016: brief GS (PS/2016/1059) • 4 oktober 2016: brief GS (PS/2016/903) • 15 maart 2016: brief GS (PS/2016/278) • 16 februari 2016: brief GS (PS/2016/131)
	Follow-up bedrijventerreinen 	<u>PS-besluit</u> 9 september 2014: <ul style="list-style-type: none"> • alle 7 de aanbevelingen overgenomen. 	Globaal / beperkt.
	Social return 	<u>PS-besluit</u> 1 juli 2015: <ul style="list-style-type: none"> • 2 aanbevelingen overgenomen, 3 aanbevelingen geamendeerd. 	Ontbreekt (nog).
2014	Financieel toezicht 	<u>PS-besluit</u> 22 januari 2014: <ul style="list-style-type: none"> • 3 besluitpunten PS op basis van 10 overwegingen. 	22 november 2016: Brief GS (PS/2016/1072).

We voeren ook regelmatig follow-up onderzoek uit. Dit zijn onderzoeken waarbij we na een langere periode kijken naar de implementatie van de aanbevelingen. In 2016 zijn we gestart met de follow-up van het onderzoek naar financieel toezicht. Dit onderzoek wordt zowel voor de provincie Gelderland als voor de provincie Overijssel uitgevoerd. Het onderzoek wordt naar verwachting in april 2017 gepubliceerd.

Enquête Statenleden

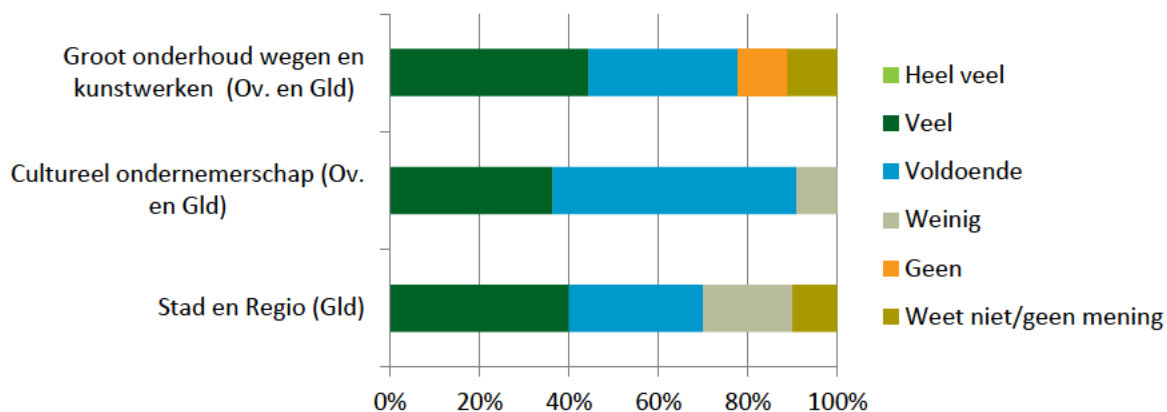
Wanneer een onderzoek is afgerond zet de Rekenkamer onder de commissieleden / woordvoerders van het betreffend thema een enquête uit. De uitkomsten gebruiken we om onze dienstverlening verder te verbeteren. In de enquête vragen we Statenleden in hoeverre het onderzoek geleid heeft tot gesprek en gedachtevorming. In figuur 1 en 2 ziet u hoe Statenleden deze vragen hebben beantwoord voor de onderzoeken uit 2016 die volledig zijn afgerond. Figuur 1 laat zien dat iets minder dan de helft van de geënquêteerde Statenleden de onderzoeken gebruikte in gesprekken met anderen. En figuur 2 toont dat de onderzoeken bij gemiddeld acht op de tien hebben geleid tot nieuwe informatie, kennis en ideeën.

Figuur 1: Zijn onderzoeksrapporten aanleiding geweest voor Statenleden om - buiten de politieke behandeling om - het gesprek over het onderzoeksthema aan te gaan, binnen of buiten het provinciehuis?

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, enquête onder commissieleden (Gelderland) of woordvoerders (Overijssel).

Figuur 2: Mate waarin de onderzoeksrapporten 2016 Statenleden nieuwe informatie, kennis en ideeën hebben geboden

Bron: Rekenkamer Oost-Nederland, enquête onder commissieleden (Gelderland) of woordvoerders (Overijssel).

2.3 Overige activiteiten

Onderwerpselectie

Een belangrijk onderdeel van ons werk is de oriëntatie op onderwerpen die voor toekomst interessant kunnen zijn. De onderwerp-oriëntatie kent de volgende doelen:

- Kennisopbouw om een volwaardige gesprekspartner te zijn omdat we weten wat er binnen de provincies speelt.
- Zicht hebben op relevante thema's die de politiek-bestuurlijke actualiteit overstijgen, zogenoemde 'blinde vlekken' die mogelijk voor onderzoek in aanmerking komen.

De Rekenkamer bepaalt onafhankelijk welke onderzoeken zij wil uitvoeren. De ideeën voor onderzoeksonderwerpen krijgen we bijvoorbeeld uit:

- het bekijken van provinciale documenten (begrotingen, jaarverslagen, besluiten etc.);
- het volgen van het nieuws;
- het bijwonen van commissie- en Statenvergaderingen en
- het voeren van gesprekken met Statenleden.

De onderwerp-oriëntatie heeft uiteindelijk als doel om tot een goede programmering te komen. Hiervoor zetten we ook de fractiegesprekken in en passen we prioritering / selectie toe omdat er meestal meer onderwerpen geschikt zijn dan we kunnen onderzoeken.

19

Jaarstukken 2016

Relatiebeheer PS

Voor een goede invulling van de rekenkamerfunctie is het contact met Provinciale Staten essentieel. Wij investeren hierin op meerdere manieren. We gaan jaarlijks bij de fracties langs, zijn regelmatig aanwezig bij Staten- en commissievergaderingen en organiseren startbijeenkomsten aan het begin van onderzoek. Het doel van de startbijeenkomst is om de dialoog met PS aan te gaan over de focus en diepgang van het onderzoek. In 2016 hebben we bij de start van de onderzoeken goederenvervoer over water en het RBT in Overijssel, sturing op Stad- en Regiocontracten in Gelderland en revolverende fondsen in beide provincies met PS gesproken.

Verkenning decentralisatie natuur

De Rekenkamer heeft in 2016 een [verkenning](#) gepubliceerd naar de decentralisatie van het natuurbeleid en de uitwerking van het EHS-beleid door de provincies Gelderland en Overijssel. Deze verkenning kent een intern en extern doel. Voor de Rekenkamer biedt de verkenning inzichten die aanleiding kunnen zijn om een onderzoek te starten naar een specifiek thema binnen het natuurbeleid. De verkenning is daarnaast voor PS van belang omdat deze zicht biedt op de beleidsmatige keuzes in het provinciale EHS-beleid in Gelderland en Overijssel en de overeenkomsten en verschillen tussen beide provincies.

Begeleiden stagiaire

Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid bieden we stagiaires de mogelijkheid om hun studie bij ons af te ronden. In 2016 heeft één student bij ons stage gelopen. Onderzoekers van de Rekenkamer hebben - naast de universiteit - de begeleiding op zich genomen.

Anne-Linde Oldenhof, student bestuurskunde Radboud Universiteit Nijmegen

Anne-Linde heeft in kaart gebracht welke revolverende fondsen de provincies hebben, wat de gestelde kaders zijn, welke structuur deze fondsen kennen en welke risico's benoemd worden. Verder heeft ze onderzocht hoe de ideale governancestructuur van dergelijke fondsen in elkaar zit. De uitkomsten zijn gebruikt ter voorbereiding op het onderzoek van de Rekenkamer Oost-Nederland naar revolverende fondsen (zie paragraaf 2.1.).

Informatiesessie toepassing Duisenbergmethode

Samen met de auditcommissie Overijssel hebben we een bijeenkomst voor PS georganiseerd over de Duisenbergmethode. Deze methode kan houvast bieden bij de controlerende rol van volksvertegenwoordigers op de begroting en jaarrekening en op termijn de informatiepositie verbeteren. De heer Duisenberg heeft zijn methode toegelicht en wij hebben laten zien hoe de toepassing er voor Overijssel uit ziet. Bij PS was er veel interesse voor de methode en een duidelijk verzoek om ermee te gaan experimenteren. Dit heeft geresulteerd in twee onderwerpen die voor de behandeling van de jaarrekening 2016 conform de methode worden uitgewerkt. Samen met de griffie ondersteunen we dit proces. In Gelderland is een zelfde bijeenkomst aangeboden, welke in 2017 zal plaatsvinden.

Publicatie artikelen

Om de doorwerking en de kennisoverdracht van onze onderzoeken te verhogen publiceren we artikelen. Allereerst hebben we voor het Tijdschrift voor Public Governance, Audit & Control (TPC) een artikel geschreven over de lessen voor netwerksturing maar dan meer vanuit de rol van auditor. In het tijdschrift Binnenlands Bestuur was ook aandacht voor deze lessen en zijn we geïnterviewd. Later in het jaar hebben we samen met de andere provinciale Rekenkamers een [artikel](#) geschreven over het opdrachtgeverschap van de provincie voor de omgevingsdienst die toezicht houdt op majeure risico bedrijven (BRZO²-bedrijven). Dit artikel is op de website van Binnenlands Bestuur geplaatst en was begin 2017 mede aanleiding om er in het tijdschrift opnieuw aandacht aan te besteden.

² Bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn boven een bepaalde drempelwaarde, vallen onder de werking van het Besluit risico's zware ongevallen.

Publicatie BRZO brief

In 2015 publiceerden wij het onderzoek naar opdrachtgeversrol van de provincie voor de omgevingsdienst die toezicht moeten op BRZO-bedrijven en in 2016 volgden onze collega rekenkamers. Het idee om met meerdere rekenkamers onderzoek te doen naar eenzelfde thema was daarmee ook het lerende en inzichtgevende effect groter zou zijn. De belangstelling die vanuit meerdere hoeken (rijksoverheid, provincies, gemeenten, omgevingsdiensten en media) getoond is, illustreert dat we hierin geslaagd zijn. Een voorbeeld hiervan is het gebruik door de [Inspectie Leefomgeving en Transport](#) voor de minister. Wij hebben de Staten van [Overijssel](#) en [Gelderland](#) medio 2016 geïnformeerd over de onderzoeksuitkomsten van de andere rekenkamers.

Samenwerking rekenkamers

De Rekenkamer heeft regelmatig overleg met andere rekenkamers. Dit gebeurt veelal in zogenaamde kringen van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissie (NVRK). Wij nemen actief deel aan de kring Provinciale Rekenkamers en de Landelijke Kenniskring. In de Provinciale kring van directeuren (en soms bestuurders) wordt onder meer gesproken over bedrijfsvoering, beleid, onderzoeksprogrammering en concrete onderzoeken. De Landelijke kring bestaat uit secretarissen en onderzoekers uit het hele land. Zij bespreken relevante ontwikkelingen en delen kennis en ervaring.

Daarnaast is er een overleg van secretarissen van gemeentelijke rekenkamers. Aan dit overleg nemen secretarissen van de grotere gemeenten deel en wordt kennis uitgewisseld en ervaringen gedeeld. Dit overleg vindt drie keer per jaar plaats. Sinds 2016 nemen wij deel aan dit overleg.

Tot slot hebben we in 2016 een dag georganiseerd voor de onderzoekers van de provinciale rekenkamers. Kennis en ervaringen rondom het thema 'innovatie' zijn uitgewisseld.

3 BBV-paragrafen

Het Jaarverslag dient volgens het BBV te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de verantwoording is vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Voor de Rekenkamer Oost-Nederland zijn alleen de paragrafen weerstandsvermogen, financiering en bedrijfsvoering van toepassing.

3.1 Weerstandsvermogen

De directe risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van de Rekenkamer Oost-Nederland, zijn minimaal van omvang. De Rekenkamer Oost-Nederland heeft vooral te maken met reguliere kosten die vooraf goed te ramen zijn, zoals personeelskosten, huisvesting, ICT en kantoorartikelen. Onverwachte kosten van substantiële omvang waarvoor geen dekking is, hebben zich niet voorgedaan.

Het weerstandsvermogen van de Rekenkamer Oost-Nederland bestaat uit het resterende deel van de begroting inclusief de bedrijfsreserve.

3.2 Financiering

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. Voor de Rekenkamer Oost-Nederland geldt de financiële verordening van de provincie Gelderland. Voor dit jaarverslag betekent dit dat we de [Financiële verordening Gelderland 2016](#) en [Uitvoeringsregeling Financiële verordening Gelderland 2016](#) hebben toegepast.

De Rekenkamer heeft een rekening courant bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Beide provincies hebben hun bijdrage rechtstreeks op deze rekening gestort. De salarisbetaling en de daarmee samenhangende reiskostenvergoeding vallen echter onder de

administratie van de provincie Gelderland. Deze lasten zijn per kwartaal gefactureerd aan de Rekenkamer.

3.3 Bedrijfsvoering

Formatie

De Rekenkamer bestaat uit een bestuur en onderzoeksbureau. In zijn totaliteit bestaat het bestuur uit drie leden. Bestuursleden worden benoemd voor de periode van zes jaar met de mogelijkheid tot een eenmalige verlenging.

Het bureau van de Rekenkamer Oost-Nederland heeft een formatie van 5,47 fte en heeft ultimo 2016 een bezetting van 5,42 fte. Zie onderstaande tabel voor de samenstelling. In 2016 heeft één onderzoeker een andere baan gevonden. De ontstane vacature is opgevuld met een onderzoeker die de functie parttime vervult waardoor we iets onder de beschikbare formatie zitten.

Tabel 3: Samenstelling bureau Rekenkamer in fte's

Functie	Formatie	Bezetting
Onderzoekers	3,80	3,75
Management-assistent	0,67	0,67
Secretaris-directeur	1,0	1,0
Totaal	5,47	5,42

De Rekenkamer streeft naar transparantie in haar verantwoording. In tabel 4 laten we zien hoe de beschikbare onderzoekscapaciteit (exclusief managementassistente) is ingezet. Hieruit blijkt dat we 75% van de beschikbare tijd besteden aan uitvoering van het onderzoeksprogramma, nazorg bij afgeronde onderzoeken (bijvoorbeeld verzorgen presentaties, schrijven van artikelen en evaluaties) en het voorbereiden van (mogelijke) onderzoeksonderwerpen. De verschillen tussen de onderzoeken worden verklaard doordat sommige onderdelen zijn uitbesteed of dat een deel van de uren in voorgaand of volgend jaar zijn/worden gemaakt. Zo is het onderzoek groot onderhoud wegen en kunstwerken grotendeels in 2015 uitgevoerd.

Tabel 4: Inzet onderzoekscapaciteit 2016

Onderzoek	Ureninzet 2016	% t.o.v. totaal
Groot onderhoud wegen en kunstwerken	241	3%
Cultureel ondernemerschap	1.425	18%
Netwerksturing Gelderland	991	12%
Verkenning natuur	93	1%
Goederenvervoer over water Overijssel	1.089	14%
Revolverende fondsen	1.358	17%
Follow up financieel toezicht	51	1%
Verzoekonderzoek RBT Overijssel	194	2%
Onderwerpselectie	352	4%
Nazorg afgeronde trajecten	29	0%
Andere onderzoeksgelateerde activiteiten (inclusief voorbereiden / bijwonen commissie- en Statenvergaderingen)	199	2%
Totaal besteed aan onderzoek	6.022	76%

Zo'n 25% van de beschikbare uren besteden we aan ondersteunende taken zoals interne projecten, werkoverleg, kennisdeling en -verwerving, management, administratie, begeleiden stagiaires en overige activiteiten. Deze verhouding komt grotendeels overeen met andere rekenkamers en is iets gunstiger dan voorgaande jaren.

De eigen onderzoekscapaciteit is leidend bij de opzet en uitvoering van onderzoeken. Toch blijft het belangrijk om bij specifieke kennis, tijdelijk tekort aan capaciteit of als klankbord, externe deskundigheid in te huren. In 2016 hebben we deskundigheid ingehuurd voor de onderzoeken naar cultureel ondernemerschap, revolverende fondsen, goederenvervoer over water en het verzoekonderzoek RBT.

Ziekteverzuim en arbeidsomstandigheden

Het ziekteverzuim bij de Rekenkamer lag de afgelopen jaren rond de 1,5%. In 2016 was het ziekteverzuim met 0,2% uitzonderlijk laag.

De bedrijfscultuur binnen de Rekenkamer is informeel en laagdrempelig. Initiatief wordt gewaardeerd evenals innovatieve ideeën. Met alle medewerkers worden gedurende het jaar personeelsgesprekken gevoerd. Er zijn congressen en symposia bezocht en twee medewerkers hebben een opleiding gevolgd c.q. zijn deze nog aan het volgen. Investeren in de kwaliteit van medewerkers is een cruciale factor voor het functioneren van een kennisproducerende organisatie als de Rekenkamer.

Communicatie

Ook in 2016 was de Rekenkamer Oost-Nederland regelmatig in de provincies te vinden. Al in een vroege fase van de onderzoeken is gesproken met ambtenaren en Statenleden, zodat het onderzoek zoveel mogelijk aan kan sluiten bij de behoefte van de provincie. Alleen voor follow-up onderzoeken waarbij we kijken naar de opvolging van de aanbevelingen van een eerder onderzoek wordt geen startbijeenkomst met PS georganiseerd. Op onze website houden we per onderzoek bij in welk fase we zitten en wat de verwachte publicatiedatum is.

We publiceren onze onderzoeken altijd via de website. Op deze manier zijn de uitkomsten goed toegankelijk voor Statenleden, burgers en media. In onderstaande figuur zijn de bezoekersaantallen van onze website weergegeven. De uitschieters zijn duidelijk te verklaren door de publicatie van onderzoeken of onderzoeksplannen.

Figuur 3: Aantal bezoekers website per maand

In 2016 is voor alle onderzoeken - na publicatie - een technische presentatie gegeven aan Statenleden. De belangstelling voor deze presentaties is over het algemeen goed: vanuit de meeste fracties is wel iemand aanwezig.

Automatisering / informatisering

Het onderhoud, de beveiliging en het beheer van het netwerk en de werkstations/laptops wordt door een externe partij uitgevoerd. In 2016 hebben we het besluit genomen over te stappen naar 'the cloud'. Voor dit traject is advies in gewonnen bij een ICT-deskundige die ook betrokken was bij de aanbesteding waarbij we veel aandacht hebben besteed aan de beveiliging. De daadwerkelijk overgang naar de 'the cloud' is, op wat kinderziektes na, goed verlopen.

Financieel beheer

De financiële administratie van de Rekenkamer Oost-Nederland is uitgevoerd door de provincie Gelderland. De financiële beleids- en beheersverordeningen van de provincie Gelderland zijn op deze dienstverlening van toepassing. De provincie heeft voor het uitvoeren van deze werkzaamheden een vergoeding ontvangen.

Huisvesting en facilitaire dienstverlening

De Rekenkamer Oost-Nederland is gevestigd in Deventer en zit daarmee tussen beide provincies in. Wij huren een klein maar zelfstandig kantoorpand. Dit betekent dat we voor de schoonmaak en beveiliging van het pand aparte contracten hebben afgesloten met externe dienstverleners.

DEEL 2

Jaarrekening 2016

1 Baten en lasten

In dit hoofdstuk treft u de staat van baten en lasten aan en wordt deze van een toelichting voorzien. De toelichting is conform hierover is vastgesteld.

1.1 Baten en lasten

Tabel 5: Staat van de baten en lasten

	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
Baten			
Bijdrage provincie Gelderland	333.108	341.925	341.925
Bijdrage provincie Overijssel	333.108	341.925	341.925
Btw compensatie	125.919	119.600	122.308
Som der baten	792.135	803.450	806.158
Lasten			
Bestuur en personeel (inclusief uitzendkrachten)	495.465	545.000	506.608
Inhuur externe deskundigheid	47.368	57.600	65.636
Huisvesting en servicekosten	41.724	44.800	41.513
Informatievoorziening	27.247	19.850	18.279
Kantoor	21.916	11.450	9.726
Overig	4.972	5.150	3.923
Betaalde btw	125.919	119.600	122.308
Som der lasten	764.611	803.450	767.993
Onderdeel resultaat			38.165
Toevoeging aan reserve	27.524		
Totaal	792.135		806.158

Toelichting op de baten

De Rekenkamer Oost-Nederland wordt gefinancierd door de provincies Overijssel en Gelderland. Beide provincies dragen in gelijke delen bij zoals afgesproken in de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Oost-Nederland. Voor 2016 was de bijdrage € 341.925, - per provincie.

De Rekenkamer betaalt btw over de door haar ingekochte leveringen en diensten maar maakt geen directe aanspraak op het *btw-compensatiefonds*. Op grond van de zogeheten transparantiemethode kan deze btw door de provincies geclaimd worden bij het btw-compensatiefonds. De provincies nemen dan btw-plicht over van de Rekenkamer en krijgen deze gecompenseerd via het btw-compensatiefonds. PS Overijssel, Gelderland en de Belastingdienst hebben vooraf goedkeuring verleend aan deze werkwijze. Voor de beide provincies verloopt de btw verrekening daarmee budgetneutraal en de Rekenkamer heeft 100% beschikking over de provinciale bijdrage. Naast de bijdrage van de provincies vindt u daarom ook de btw-compensatie bij de baten. In 2016 was dit in het totaal € 122.308, - wat neerkomt op € 61.154, - per provincie. Dit bedrag valt iets hoger uit en verklaard waarom de gerealiseerde baten hoger liggen dan begroot.

Toelichting op de lasten

In tabel 5 worden de lasten (realisatie) afgezet tegen de begrote budgetten van 2016. De cijfers worden onder de tabel in ieder geval van een toelichting voorzien wanneer:

- er sprake is van een afwijking van 10% meer of minder ten opzichte van het budget (bij verschillen die minder bedragen dan € 500, - wordt geen toelichting gegeven);
- of wanneer de afwijking meer is dan € 50.000, -.

Alle gerealiseerde bedragen zijn exclusief btw. De btw is apart gespecificeerd bij de lasten.

In 2016 vallen de *personele lasten* lager uit dan begroot. Hier zijn verschillende redenen voor die in meer of mindere mate bijdragen aan de lagere lasten. De redenen zijn: het vertrek van een onderzoeker en het niet per direct kunnen invullen van de vacature, medewerkers die nog niet aan het einde van hun salarisschaal zitten, bezetting die iets onder de formatie ligt en lagere reiskosten omdat het nieuwe bestuurslid en de nieuwe aangestelde onderzoeker dichterbij wonen.

De lasten voor *externe deskundigheid* vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door het verzoekonderzoek van de PS Overijssel naar het Businesspark XL. Om het onderzoek op korte termijn uit te kunnen voeren is externe deskundigheid ingeschakeld.

De lasten voor *kantoor* vallen lager uit omdat we in 2016 zijn over gestapt naar een andere dienstverlener voor onze automatisering. Dit heeft een kleine besparing met zich meegebracht die bij het opstellen van de begroting niet was voorzien. De *overige* lasten vallen ook wat lager uit maar een specifieke verklaring is hiervoor niet te geven.

Onderdeel resultaat

Zoals hierboven aangegeven vallen de personele lasten, kantoor en overige lasten lager uit dan begroot en de inhuur van externe deskundigheid hoger. Het resultaat van de winst en verlies rekening is positief en kan worden toegevoegd aan de reserves. In de *Financiële verordening 2016* van de provincie Gelderland is geen norm opgenomen voor de hoogte van bedrijfsreserves. De Rekenkamer heeft in de begroting 2017 aangegeven dat een reserve van 8% ons voldoende financiële weerbaarheid geeft voor normale risico's³. Dit percentage hebben we als reserve staan wat betekent dat we voorstellen het volledige resultaat uit te keren aan beide provincies. Dit komt neer op € 19.082 per provincie.

1.2 Wet normering topinkomens

In het kader van de Wet normering topinkomens (WNT) dienen de beloningen van topfunctionarissen binnen de Rekenkamer Oost-Nederland toegelicht te worden. De topfunctionarissen betreffen de voorzitter en de secretaris-directeur. In tabel 6 zijn de beloningen van de topfunctionarissen weergegeven. De bezoldigingen liggen beneden de geldende norm voor de publieke sector.

Tabel 6: Overzicht beloningen topfunctionarissen, 2016

	M.M.S. Mekel	S.W. Mathijssen
Beloning (a)	15.022	84.412
Werkgeverslasten exclusief loonheffing	1.124	3.947
Belastbare vaste en variabele onkosten vergoeding: dienstreizen (b)	518	265
Werkgeversdeel voorziening en t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	-	15.887
Aanvang benoeming / dienstverband in boekjaar	1 januari 2014	15 oktober 2014
Omvang dienstverband	n.v.t.	1,0 fte

a. Bruto beloning inclusief vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en bijdrage ziektekostenverzekering (op basis van de fiscale jaaropgave).

b. Hoogte reisvergoedingen blijven beneden vrijstellingsbedrag.

Naast de in tabel 6 vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2016 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

³ Dit percentage is niet voldoende om extreme risico's zoals langdurig ziekteverzuim van een senior onderzoeker of directeur op te vangen.

2 Balans

In dit hoofdstuk treft u de balans aan en wordt deze voorzien van een toelichting.

Tabel 7: Balans per 31 december

Activa	2015	2016	Passiva	2015	2016
BNG	185.686	233.943	Crediteuren	164.340	189.793
ING	4.579	5.612	Transitoria	2.857	4.265
Transitoria	42.355	47.324	Onverdeeld resultaat	27.524	38.165
Debiteuren		10.767	Bedrijfsreserve	37.899	65.423
Totaal	232.620	297.646	Totaal	232.620	297.646

Transitoria (activa)

Het gaat om nog te ontvangen bedragen waarvan de teruggave over het vierde kwartaal van de btw van de beide provincies het meest substantieel is.

Crediteuren (passiva)

Het gaat voornamelijk om de personeelskosten van het vierde kwartaal die nog betaald moeten worden aan de provincie Gelderland.

Transitoria (passiva)

De nog te betalen kosten zijn hoger dan vorig jaar omdat de reisdeclaraties niet tijdig zijn verwerkt door de financiële administratie.

Onverdeelde resultaat

Deze post is gelijk aan het resultaat van de staat van baten en lasten.

3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft en de achterliggende financiële verordeningen van de provincie Gelderland. Deze voorschriften en verordeningen zijn eveneens van toepassing op de Rekenkamer Oost-Nederland. In dit hoofdstuk staan de gehanteerde grondslagen van waardering van resultaatbepaling.

32

Jaarstukken 2016

Grondslagen

In de jaarrekening is onderscheid gemaakt tussen algemene en specifieke grondslagen van waardering en resultaatbepaling. De specifieke grondslagen betreffen enerzijds grondslagen zoals opgenomen in de ['Financiële verordening Gelderland 2016'](#) (vastgesteld door Provinciale Staten) en de ['Uitvoeringsregeling Financiële Verordening Gelderland 2016'](#) (nadere uitwerking van de financiële verordening door Gedeputeerde Staten). Anderzijds betreft het grondslagen die niet als zodanig zijn vastgelegd, maar de afgelopen jaren volgens de bestendige gedragslijn zijn gehanteerd.

Algemene uitgangspunten

De begrotingscijfers bestaan uit de primaire begroting en alle door het bestuur van de Rekenkamer Oost-Nederland goedgekeurde begrotingswijzigingen betreffende het verslagjaar.

Het stelsel van baten en lasten is van toepassing. Baten en lasten worden tot het brutobedrag verantwoord. Onder baten en lasten vallen ook de over het eigen vermogen berekende bespaarde rente.

De jaarrekening geeft, volgens normen die voor de provincie en dientengevolge voor de Rekenkamer Oost-Nederland als aanvaardbaar worden beschouwd, een zodanig inzicht dat een verantwoord oordeel kan worden gevormd over de financiële positie en over de baten en lasten.

De jaarrekening en de toelichtingen geven getrouw, duidelijk en stelselmatig de baten en lasten van het begrotingsjaar, evenals het saldo ervan weer. De jaarrekening geeft tevens een getrouw, duidelijk en stelselmatig inzicht in de financiële positie aan het einde van het begrotingsjaar.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

Activa

Vaste activa

Alle vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Materiële vaste activa met economisch nut

Alle investeringen met een economisch nut - dit zijn verhandelbare dan wel middelen genererende investeringen - worden geactiveerd, tenzij sprake is van een ideaalcomplex.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Liquide middelen en overlopende posten.

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Passiva

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Specifieke grondslagen

Investerings, waardering activa en afschrijving.

Financiële verordening Gelderland 2016

De provincie Gelderland hanteert de volgende afschrijvingstermijnen voor investeringen met een economisch nut:

- bedrijfsgebouwen: 40 jaar;
- renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen: 20 jaar;
- technische installaties in bedrijfsgebouwen: 15 jaar
- veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties en kantoormeubilair: 10 jaar;
- zware transportmiddelen, aanhangwagens, personenauto's, lichte motorvoertuigen en technische hulpmiddelen: 5 jaar;
- automatiseringsapparatuur en -programmatuur: 3 jaar;

34

Jaarstukken 2016

Op gronden en terrein wordt niet afgeschreven. Het gesaldeerde agio en disagio worden afgeschreven in een looptijd die gelijk is aan de resterende looptijd van de betreffende obligaties. Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De materiële vaste activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs lager dan €25.000, - worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen die altijd worden geactiveerd.

Uitvoeringsregeling Financiële Verordening Gelderland 2016

Activa worden lineair afgeschreven.

Op nieuwe activa wordt afgeschreven als op 30 juni van het jaar meer dan de helft van het begrote bedrag voor het nieuwe activum is uitgegeven. Het daaraan gerelateerde afschrijvingsbedrag wordt gebaseerd op:

- de begrote investering als nog niet het gehele begrote bedrag is uitgegeven;
- de werkelijke investering als geen bedragen meer worden uitgegeven.

De uitgaven tot en met 30 juni worden op 1 juli vastgesteld.

DEEL 3

Overig

1 Overige gegevens

In dit hoofdstuk is de verklaring van de accountant bij de jaarrekening 2016 van de Rekenkamer opgenomen. Vervolgens is in de tweede paragraaf een voorstel voor resultaatbestemming beschreven.

1.1 Controle verklaring accountant

Apeldoorn, 21 maart 2017
Ref.: 2017.03.017

Geachte bestuurders,

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de verantwoording

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de Rekenkamer Oost-Nederland gevestigd te Deventer, bestaande uit de balans per 31 december 2016 en de staat van baten en lasten over 2016 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de organisatie is verantwoordelijk voor het opmaken van de verantwoording die het vermogen en het saldo van de baten en lasten getrouw dient weer te geven, in overeenstemming met geldende regelgeving. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de verantwoording mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de verantwoording op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verantwoording geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de verantwoording. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de verantwoording een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de verantwoording en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de organisatie gemaakte inschattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de verantwoording een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Rekenkamer Oost-Nederland per 31 december 2016 en van het saldo van de baten en lasten over 2016 in overeenstemming met de in de verantwoording weergegeven grondslagen.

Apeldoorn, 21 maart 2017

Van Buuren Accountants - Adviseurs

C. van Buuren AA

1.2 Voorstel voor resultaatbestemming

Het rekeningresultaat 2016 voor resultaatbestemming heeft een positief resultaat van € 38.165,-. Het bestuur van de Rekenkamer stelt voor het rekeningresultaat in gelijke delen uit te keren, wat neerkomt op € 19.082 per provincie.